

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه باقر العلوم
(میر دولتی - میر استغای)

دانشگاه باقر العلوم علیه السلام
دانشکده معارف، فلسفه و کلام اسلامی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته: مدرسی معارف
گرایش انقلاب اسلامی

عنوان:

نقش انقلاب اسلامی در تغییر ساختارهای فرهنگی و اجتماعی ایران

استاد راهنما:

دکتر شمس الله مریجی

استاد مشاور:

دکتر کریم خان محمدی

نگارش:

مهدی آقا بابائی

شهریور ۱۳۸۸

تاریخ: ۱۳۸۸/۶/۲۲
 شماره: ۲۲/۲۲۴۶
 پست:

بسمه
 تعالی

صورت جلسه دفاعیه پایان نامه

با تأییدات خداوند متعال و با استعانت از الطاف حضرت ولی عصر (عج) جلسه دفاعیه پایان نامه کارشناسی ارشد آقای مهدی آقابابایی کوشچه دانشجوی رشته مدرسی معارف اسلامی به شماره دانشجویی ۸۵۱۵۵۱۱۰ با عنوان: « نقش انقلاب اسلامی در تغییر ساختارهای فرهنگی - اجتماعی » با حضور هیأت داوران دانشگاه باقرالعلوم علیه السلام در تاریخ ۱۳۸۸/۶/۲۲ برگزار شد، نظر هیأت داوران به شرح زیر اعلام می گردد.

○ غیر قابل قبول

☉ قبول با درجه: « بسیار خوب » نمره: « ۱۷٫۵ »

امضاء	رتبه علمی	نام و نام خانوادگی	هیأت داوران
	استاد یار	شمس الله درینچی	استاد راهنما
	مربی	کریم خان محمدی	استاد مشاور
	استاد یار	سید محمد حسین هاشمیان	نماینده تحصیلات تکمیلی

احمد احسانی
 مدیر امور آموزشی و تحصیلات تکمیلی
 امضاء

مظفر علی سلیمانی
 کارشناس امور پایان نامه
 امضاء

ماده ۲۰: پایان نامه توسط هیأت داوران در پنج درجه ارزشیابی شده و به هر درجه نمره ای تعلق می گیرد.
 ۱- نمره ۲۰الی ۱۸ عالی
 ۲- نمره ۱۶الی ۱۷/۹۹ بسیار خوب
 ۳- نمره ۱۴الی ۱۵/۹۹ خوب
 ۴- نمره ۱۲الی ۱۳/۹۹ قابل قبول
 ۵- نمره کمتر از ۱۲ کمتر غیر قابل قبول
 درجانه میانگین ارزشیابی هیأت داوران توسط نماینده شورای تحصیلات تکمیلی انجام می گیرد.

تقدیم به

مجاهدان راه حق و آزادی

روح بلند امام خمینی (ره) احیاگر هویت اسلامی و ایرانی ملت ایران و همه کسانی که در به پیروزی رسیدن انقلاب اسلامی ایثار و فداکاری کردند.

تشکر

از زحمات مسئولین دانشگاه باقر العلوم (ع) به ویژه ریاست محترم جناب آقای دکتر مریجی که مسئولیت استاد راهنمای این پایان نامه را داشتند کمال تشکر را دارم.

چکیده:

« نقش انقلاب اسلامی در تغییر ساختارهای فرهنگی و اجتماعی ایران » عنوان تحقیق حاضر است. بر اساس چارچوب نظری تحقیق، زمانی که عناصر نامناسب وارد یک نظام اجتماعی شوند تعادل آن نظام بر هم می‌خورد و با تعارضی که میان ساختار سیاسی و اجتماعی به وجود می‌آید رفتارهای جمعی اعتراضی آغاز می‌شود، در این زمان باورها و ارزش‌های مورد پذیرش جامعه، رفتارهای جمعی را به هم پیوند می‌زند که نتیجه آن شکل‌گیری رفتارهای جمعی معطوف به ارزش تحت یک رهبری واحد و حرکت جامعه به سمت دگرگونی بنیادین بر اساس الگوی انقلابی است، انقلابی که هدفش نفی وضعیت موجود و ایجاد وضعیتی جدید و به دنبال آن، تغییراتی متناسب با مولفه‌های معنا بخش می‌باشد. شکل‌گیری و پیروزی انقلاب اسلامی ایران هم بر اساس همین فرایند بود زیرا با نگاهی به نظام اجتماعی ایران از دوره باستان تا دوره معاصر مشاهده می‌شود دو مولفه و عنصر اساسی که عبارت از هویت دینی و هویت ایرانی باشند شکل دهنده ساختارهای سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی هستند به گونه‌ای که در تمام دوره‌ها، مردم و حاکمیت سیاسی خود را متعهد به عمل و رفتار در چارچوب این دوهویت دانسته‌اند و به همین خاطر تا پایان دوره قاجار جامعه ایران از یک تعادل نسبی برخوردار است اما با روی کار آمدن حکومت پهلوی و طرح شعار نوسازی ایران و معرفی فرهنگ و تمدن غرب به عنوان راه برون رفت از عقب ماندگی و قرار گرفتن در مسیر پیشرفت، سیاست‌ها و برنامه‌هایی در ایران اجرا می‌شود که نتیجه آن ورود عناصر نامناسب با هویت اسلامی و ایرانی به نظام اجتماعی و بر هم خوردن تعادل جامعه ایران است. این حرکت مورد اعتراض مردم که پایبند به هویت اسلامی و ایرانی خود هستند، واقع می‌شود و در نتیجه آن انقلاب اسلامی به پیروزی می‌رسد، انقلابی که بر اساس ماهیت خود هدف اصلیش را احیای هویت دینی و ملی مردم ایران معرفی میکند و در عمل با ایستادن در مقابل تهاجم همه جانبه غرب و متوقف کردن آن، به بازسازی ساختارهای ایران در تمام ابعاد فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی بر اساس ظرفیت‌های هویت اسلامی و ایرانی می‌پردازد و نقطه آرمانی خود را رسیدن به الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت می‌داند.

کلید واژه‌ها: انقلاب، انقلاب اسلامی، تغییر، تغییر اجتماعی، تغییر فرهنگی، ساختار، ساختار فرهنگی، ساختار اجتماعی، هویت، هویت دینی، هویت ایرانی، هویت ملی.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۴	طرح تفصیلی
۵	۱- بیان مساله
۶	۲- اهمیت و فایده موضوع
۶	۳- سابقه پژوهش
۷	۴- سوال اصلی پژوهش
۷	۵- سوالات فرعی پژوهش
۸	۶- شرح فرضیه پژوهش
۸	۷- مفاهیم و متغیرها
۸	۸- پیش فرض های پژوهش
۹	۹- اهداف پژوهش
۹	۱۰- روش پژوهش
۱۰	۱۱- سازمان دهی پژوهش
	فصل اول :
۱۲	مفاهیم و کلیات
۱۳	۱- انقلاب
۱۳	۱-۱- انقلاب در لغت
۱۳	۱-۲- انقلاب در اصطلاح
۱۳	۱-۲-۱- انقلاب از دیدگاه فلسفی

- ۱-۲-۲- انقلاب از دیدگاه جامعه شناسی ۱۴
- ۱-۲-۳- انقلاب از نظر سیاسی ۱۴
- ۱-۳- انواع انقلاب ۱۷
- ۱-۴- علل انقلاب ۱۷
- ۱-۵- انقلاب اسلامی ۱۸
- ۲- تغییر ۱۹
- ۱-۲- تعریف تغییر اجتماعی ۲۰
- ۲-۲- ویژگی های تغییر اجتماعی ۲۱
- ۳-۲- رابطه کنش اجتماعی و تغییر اجتماعی ۲۲
- ۴-۲- عوامل و شرایط تغییر ۲۲
- ۲-۴-۱- عوامل تغییر ۲۳
- ۲-۴-۲- شرایط تغییر ۲۳
- ۵-۲- کارگزاران تغییر ۲۳
- ۶-۲- پرسش های پیرامون تغییر ۲۳
- ۷-۲- تغییرات اجتماعی ۲۴
- ۲-۷-۱- تعریف تغییرات اجتماعی ۲۴
- ۲-۷-۲- رابطه تغییر اجتماعی و تغییر فرهنگی ۲۵
- ۳-۷-۲- انواع تغییرات اجتماعی ۲۵
- ۳- ساختار اجتماعی ۲۶
- ۱-۳- تعریف ساختار اجتماعی ۲۷
- ۴- فرهنگ ۲۸

- ۲۹ ۱-۴- فرهنگ در لغت
- ۲۹ ۲-۴- فرهنگ در اصطلاح
- ۲۹ ۳-۴- تقسیم فرهنگ به مادی و معنوی
- ۳۰ ۴-۴- محیط فرهنگی
- ۳۱ ۵-۴- محیط جغرافیایی و فرهنگ
- ۳۱ ۶-۴- استمرار و تغییرپذیری فرهنگ
- ۳۲ ۷-۴- طبقه بندی فرهنگ
- ۳۲ ۸-۴- پاره فرهنگ و فرهنگ کل
- ۳۳ ۹-۴- فرهنگ ملی
- ۳۴ ۱۰-۴- تحولات فرهنگی
- ۳۴ ۵- هویت
- ۳۴ ۱-۵- هویت در لغت
- ۳۵ ۲-۵- هویت در اصطلاح
- ۳۵ ۳-۵- سطوح مختلف هویت
- ۳۶ ۱-۳-۵- هویت فردی
- ۳۶ ۲-۳-۵- هویت جمعی
- ۳۷ ۳-۳-۵- هویت ملی

فصل دوم :

- ۳۹ چارچوب نظری
- ۴۱ ۱- تئوریهای تغییرات اجتماعی
- ۴۲ ۱-۱- تئوریهای تکامل

- ۴۴ ۲-۱- تئوریهای تضاد
- ۴۵ ۳-۱- تئوریهای ساختی کارکردی
- ۴۸ ۲- عوامل تغییرات اجتماعی
- ۴۹ ۲-۱- دیدگاه ایدئالیستی
- ۵۱ ۲-۲- فشارهای ساختاری
- ۵۲ ۳- هدف دگرگونی
- ۵۲ ۳-۱- فرد و دگرگونی
- ۵۲ ۳-۲- گروه و دگرگونی
- ۵۳ ۳-۳- ساخت و دگرگونی
- ۵۴ ۴- پیامدهای دگرگونی
- ۵۵ ۵- الگوهای تغییر اجتماعی
- ۵۶ ۵-۱- انقلاب و دگرگونی اجتماعی
- ۵۶ ۵-۱-۱- انقلاب و دگرگونی اجتماعی
- ۵۷ ۵-۱-۲- فرق بین فرایند انقلاب و جامعه انقلابی
- ۵۷ ۵-۱-۳- جریان انقلاب
- ۵۸ ۵-۱-۴- ایدئولوژی انقلابی
- ۵۸ ۵-۱-۵- اصل همگانی یا تمامیت
- ۵۸ ۵-۱-۶- بازسازی کل جامعه
- ۵۸ ۵-۱-۷- گذشته گرایی و انقلاب
- ۵۹ ۵-۱-۸- عوامل شتاب دهنده انقلاب
- ۵۹ ۵-۱-۹- رهبر کاریزمایی

- ۵-۱-۱۰- عمل انقلابی ۶۰
- ۵-۱-۱۱- سمبولها ۶۰
- ۵-۱-۱۲- ضد انقلاب ۶۱
- ۶- نظریه رفتار جمعی ۶۲
- ۶-۱- انقلاب و نظریه رفتار جمعی ۶۲
- ۶-۲- تعریف رفتار جمعی ۶۲
- ۶-۳- انواع رفتار جمعی ۶۴
- ۶-۴- جنبش انقلابی ، جنبش معطوف به ارزش ۶۵
- ۷- روش تحلیل و پژوهش درباره انقلاب ۶۶
- ۷-۱- روش تفسیری ۶۶
- ۷-۲- روش گفتمانی ۶۶
- ۸- جمع بندی و تبیین چارچوب نظری ۶۸

فصل سوم :

- ساختارهای فرهنگی و اجتماعی ایران قبل از انقلاب اسلامی ۷۱
- ۱- بخش اول : مولفه های سازنده تمدن و نظام اجتماعی ایران ۷۴
- ۱-۱- هویت دینی ۷۴
- ۱-۱-۱- هویت دینی در عصر ایران باستان ۷۵
- ۱-۱-۲- هویت دینی پس از ورود اسلام به ایران ۷۸
- ۱-۱-۳- هویت دینی در عصر اسلام شیعی در ایران ۸۲
- ۲-۱- هویت ایرانی ۸۶
- ۱-۲-۱- عناصر اصلی هویت ایرانی ۸۷

- ۱-۲-۲-۲- ویژگی های هویت و فرهنگ ایرانی ۸۹
- ۱-۳-۳- هویت ملی در ایران ۹۰
- ۱-۳-۳-۱- پیشینه طرح هویت ملی ۹۱
- ۱-۳-۳-۲- رابطه ملت، دولت و هویت ملی ۹۱
- ۱-۳-۳-۳- چگونگی شکل گیری دولت ملی ۹۲
- ۱-۳-۳-۴- هویت ملی و ناسیونالیسم ۹۳
- ۱-۳-۳-۵- دولت و هویت ملی در ایران ۹۳
- ۲- بخش دوم : سیر تاریخی تغییرات فرهنگی و اجتماعی ایران ۹۴
- ۱-۲-۱- وضعیت جامعه ایران در دوران قاجار ۹۷
- ۱-۱-۱-۲- ساختار فرهنگی ایران در دوران قاجار ۹۸
- ۲-۱-۱-۲- ساختار اجتماعی ایران در دوران قاجار ۹۹
- ۲-۲- آغاز اصلاحات جدید در ایران ۱۰۲
- ۱-۲-۲- پیامدهای مشروطیت در ایران ۱۰۳
- ۲-۲-۲- ورود فرهنگ غرب به ایران و مراحل آن ۱۰۶
- ۳-۲- وضعیت جامعه ایران در زمان رضاشاه ۱۱۰
- ۱-۳-۲- ساختار کلی حکومت رضاشاه ۱۱۲
- ۲-۳-۲- دگرگونی های فرهنگی ایران در دوره رضاشاه ۱۱۵
- ۳-۳-۲- تحولات اجتماعی ایران در زمان رضاشاه ۱۱۸
- ۴-۲- وضعیت فرهنگی و اجتماعی ایران در دوره پهلوی دوم ۱۲۲
- ۱-۴-۲- اقدامات ضد مذهبی محمدرضا پهلوی ۱۲۲
- ۲-۴-۲- حکومت پهلوی و دوگانگی فرهنگی ۱۲۴

- ۱۲۵.....۳-۴-۲- اوضاع اجتماعی ایران در دوران محمدرضا شاه.....
- ۱۲۶.....۴-۴-۲- فرایند دگرگونی جامعه ایران در دوره پهلوی.....
- ۱۲۹.....۵-۴-۲- بحران هویت در دوره پهلوی.....

فصل چهارم

- ۱۳۲ ساختارهای فرهنگی و اجتماعی ایران بعد از انقلاب اسلامی.....
- ۱- ماهیت انقلاب اسلامی..... ۱۳۳
- ۱-۱- انقلاب اسلامی و ریشه های آن ۱۳۳
- ۲-۱- مدل های تحلیل انقلاب ۱۳۶
- ۳-۱- نقش عوامل فرهنگی در پیدایش انقلاب اسلامی ۱۳۷
- ۴-۱- عناصر درون گفتمانی انقلاب اسلامی ۱۳۹
- ۱-۴-۱- بازگشت به خویشتن ۱۳۹
- ۲-۴-۱- نفی غرب گرایی و تلاش برای دست یابی به استقلال ۱۴۰
- ۳-۴-۱- آرمان شهادت طلبی و ایثار ۱۴۱
- ۴-۴-۱- مفهوم غیبت و انتظار..... ۱۴۲
- ۵-۴-۱- عدالت طلبی و برابر جویی..... ۱۴۳
- ۶-۴-۱- آزادی..... ۱۴۴
- ۲- انقلاب اسلامی و تغییرات ساختاری..... ۱۴۴
- ۱-۲- تغییر ساختارهای فرهنگی ۱۴۵
- ۱-۱-۲- اهداف فرهنگی انقلاب اسلامی ۱۴۵
- ۲-۱-۲- تغییرات فرهنگی انقلاب اسلامی ۱۴۶
- ۱- پاک سازی جامعه از آلودگی های فرهنگی..... ۱۴۶

- ۲- مبارزه با افکار و ارزش های مادی ۱۴۷
- ۳- بازگرداندن شخصیت زن ۱۴۷
- ۴- اهمیت دادن به کانون خانواده ۱۴۸
- ۵- بالابردن سطح آگاهی مردم ۱۴۸
- ۶- تغییر مدیریت فرهنگی ۱۴۹
- ۷- توجه دادن جامعه به معنویت و اخلاق ۱۴۹
- ۸- اهتمام به انتخاب آگاهانه ۱۴۹
- ۹- تحقق آرمان های والای اسلامی ۱۵۰
- ۳-۱-۲- فرایند تغییرات فرهنگی بعد از انقلاب اسلامی ۱۵۰
- ۴-۱-۲- ارزشیابی تغییرات فرهنگی بعد از انقلاب اسلامی ۱۵۴
- ۲-۲- تغییر ساختارهای اجتماعی ۱۵۴
- ۱-۲-۲- تغییرات درونی در نظام اجتماعی بعد از انقلاب ۱۵۵
- ۱- تحول درونی افراد ۱۵۵
- ۲- انسجام اجتماعی ۱۵۶
- ۳- تغییر ارزشها و پیدایش نظام ارزشی جدید ۱۵۶
- ۲-۲-۲- فرایند تغییر ساختارهای اجتماعی بعد از انقلاب ۱۵۸
- جمع بندی و نتیجه گیری ۱۶۱
- منابع ۱۶۵

مقدمه

انقلاب اسلامی ایران با توجه به ریشه ها و علل پیدایش ، ویژگی های منحصر به فرد و تاثیرگذاری در ابعاد گوناگون فرهنگی ، سیاسی و اجتماعی در ایران و جهان ؛ رخدادی است که نظر اندیشمندان و صاحب نظران مسایل سیاسی و اجتماعی را به خود جلب کرده است به گونه ای که هریک براساس چارچوب نظری که دارند به توصیف ، تحلیل و تفسیر این حرکت بزرگ پرداخته اند . که البته بیشتر آثار ارائه شده ، ابعاد تاریخی ، علل ، ریشه و آثار و پیامدهای آن را مورد توجه قرار داده اند . اما در خصوص نقش انقلاب اسلامی به عنوان یک الگوی تغییر اجتماعی در تغییرات ساختاری به ویژه در حوزه فرهنگی و اجتماعی و بیان جهت گیری تحولات مدنظر آن ، آثار کمی دیده می شود و می توان مدعی شد که اصلا به صورت مستقل به این بحث پرداخته نشده است . از این رو در این تحقیق تلاش می شود ضمن توجه به بحث علت ها و بیان چرایی وقوع انقلاب اسلامی ، نقش این انقلاب در تغییر ساختارهای فرهنگی و اجتماعی ایران تبیین شود . موضوعی که تنها در مورد انقلاب اسلامی ایران قابل طرح و بررسی است زیرا در میان انقلاب های بزرگ جهان تنها انقلاب اسلامی ایران است که ماهیتی فرهنگی و اجتماعی دارد و لذاست که هیچکدام از تئوریه ها و نظریه های تحلیل انقلاب نمی توانند تمام ابعاد این حرکت بزرگ را تحلیل کنند و صرفا این تئوریه ها بعد سیاسی انقلاب اسلامی را تحلیل می کنند و در دو حوزه مهم فرهنگی و اجتماعی حرفی برای گفتن ندارند . از این رو با توجه به مدنظر بودن تغییر و تحول در تمام ساختارها به ویژه ساختارهای فرهنگی و اجتماعی توسط انقلاب اسلامی و برای روشن شدن نقش انقلاب در این تغییرات ساختاری ، لازم است یک شناخت جامع و کامل از ماهیت و حقیقت انقلاب اسلامی و عناصر گفتمانی و مولفه های سازنده آن داشته باشیم که به همین منظور ابتدا باید تحلیلی دقیق از چرایی وقوع انقلاب اسلامی ارائه کنیم و سپس بستری که این انقلاب در آن شکل گرفته است یعنی جامعه ایران را بشناسیم شناختی که نمی توان آن را فقط به

سالهای قبل از انقلاب اسلامی محدود کرد زیرا انقلاب اسلامی صرفاً یک پاسخ به دگرگونی های صورت گرفته در دوره معاصر قبل از شکل گیری و پیروزی اش در نظام اجتماعی ایران نبود بلکه وقوع و پیروزی این انقلاب و دگرگونی های مدنظر آن ریشه در گذشته تاریخی ملت ایران و ظرفیت های نهفته آنها داشت که در هیچ دوره تاریخی به طور کامل از آن در راه پیشرفت همه جانبه ایران استفاده نشده بود بنابراین باید جامعه ایران را در دوره های مختلف تاریخی ارزیابی و ساختارهای فرهنگی و اجتماعی آن را مطالعه کرد تا در نهایت بتوان براساس این شناخت های به سؤال اصلی این تحقیق پاسخ داد . همچنین باید به این نکته هم توجه کرد که حرکت انقلاب اسلامی برای تغییر و تحول در نظام اجتماعی ایران یک حرکت پایان یافته نیست بلکه متناسب با شرایط زمانی و مکانی این سیر ادامه دارد و همچنان استمرار می یابد و نکته آخر اینکه با توجه به محدودیت هایی که در دسترسی به منابع برای نگارنده وجود داشته ، قطعاً این تحقیق دارای کاستی هایی می باشد که با مطالعات و انجام تحقیقات بیشتر امکان ارتقاء آن ، هم از لحاظ کمی و هم از بعد کیفی می باشد .

طرح تفصیلی پژوهش

۱- بیان مساله

وقوع انقلاب در یک جامعه ساختارهای آن را دچار تحول و تغییر می کند. اولین گام تغییر ساختار سیاسی است. زیرا منشاء اصلی علل و انگیزه های مختلفی که باعث وقوع انقلاب ها می شود، ساختار سیاسی است، که در یک نظام اجتماعی وجود دارد که به علل مختلف به خواست و اراده مردم بی توجه ای کرده است و این بی توجه ای در تمام ابعاد آن جامعه نمود دارد که عینی ترین و ملموس ترین آن برای توده های مردم ساختارهای فرهنگی و اجتماعی است، که با تغییر ساختار سیاسی دچار دگرگونی و تحول می شوند. به عبارت ساده تر، انقلاب یعنی تغییر ساختارهای جامعه در همه ابعاد بر اساس آنچه خواست مردم است که البته روشن است، تغییر ساختارها پایان کار نیست بلکه تنها شروع یک حرکت عظیم مردمی است به سوی بهتر شدن و در گام های بعدی باید مراحل دیگری طی شود تا بتوان به وضعیت مطلوب نزدیک شد.

انقلاب اسلامی ایران هم از این قاعده مستثناء نیست و مهم ترین علت قیام مردم ایران اعتراض به ساختارهایی بود که سلسله پهلوی آن را پایه گذاری کرده بود. که بدون توجه به فرهنگ اسلامی و ایرانی این مرز و بوم و گذشته عظیم تاریخی ملت ایران، اصول و مبانی را در جامعه ایران حاکم کرد که کاملاً با باورهای مردم در تضاد آشکار بود و این تضاد هم صرفاً در بعد نظری نبود بلکه بیشترین جلوه آن در عرصه عمل بود. به هر حال با وقوع انقلاب اسلامی ساختارهای قبلی جامعه ایران فرو ریخت و ساختارهای جدید مبتنی بر فرهنگ اسلامی و ملی ملت ایران شکل گرفت و همین امر فصل جدیدی را در تاریخ ملت ایران برای پیمودن راه پیشرفت و تکامل به وجود آورد.

۲- اهمیت و فایده موضوع

اهمیت موضوع از این جهت است که قطعا هیچ رخداد و حادثه ای غیر از انقلاب اسلامی توان چنین تغییری و تحولی را در تمام ابعاد به خصوص ساختارهای فرهنگی و اجتماعی ایران نداشته است. و امروز که سه دهه از این حرکت عظیم را پشت سر گذاشته ایم نقش مهم و بی بدیل آن را در حرکت رو به جلو ایران اسلامی می بینیم، که پیامد آن دستاوردهای همه جانبه ای بوده که استمرار آن ملت ایران را در جایگاه حقیقی و واقعی خود قرار می دهد. و محور اصلی این تحولات خود پدیده انقلاب اسلامی و جریان داشتن آن در جامعه ایران تا به امروز بوده است که در یک مرحله، ساختارهای غلط ایران را اصلاح و بازسازی کرد و در مرحله بعد ساختارهای جدیدی را پایه گذاری کرد.

۳- سابقه پژوهش

تاکنون در مورد انقلاب اسلامی آثار تبیینی زیادی از سوی اندیشمندان نگاشته شده است و دیدگاهها و تحلیل های مختلفی در بررسی انقلاب اسلامی ایران از لحاظ تاریخی، علل و ریشه ها، آثار و پیامدها و ... بیان شده است. که بیشتر این آثار هم، بحث تاریخی و علل شکل گیری انقلاب اسلامی را مورد توجه قرار داده اند. اما در مورد پیامدها و تغییرات ساختاری خصوصا ساختارهای فرهنگی و اجتماعی که انقلاب اسلامی باعث تحول و دگرگونی آنها شد آثار کمی دیده می شود و به صورت مستقل هم کمتر به این موضوع پرداخته شده است. از این رو در این تحقیق تلاش می شود ضمن توجه به بحث علت ها و بیان چرایی اصلی وقوع انقلاب اسلامی، نقش این انقلاب در تغییر ساختارهای فرهنگی و اجتماعی جامعه ایران بررسی شود که البته با توجه به گستردگی بحث و اختصار این تحقیق جهت گیری های کلی این تغییرات و بعد کیفی آن را مورد توجه قرار می دهیم زیرا روشن است که توجه به تغییرات کمی نیازمند تحقیق و مطالعه جامع تر و در اختیار بودن اسناد و مدارک لازم می باشد.